

ARAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER

YÖNTEM VE TEKNİK NE DEMEKTİR ?

“Bilim dünyası içinde, hangi bilim dalı olursa olsun, bunların mensupları muhakkak araştırma yapmakta ve bulgularını açıkça ortaya koymaktadır. Kuşkusuz bilim dallarındaki araştırma faaliyetlerinde, kendilerine has metodlar kullanılmakta ve geliştirilen güvenilir yollar izlenerek bu çabalar sürdürölmektedir. Sözü edilen metod ve yollar farklı olsa da tüm bilim dallarında ortak bazı özelliklere dikkat edildiği de rahatça söylenebilir.”
(Akkayan 1990:29)

Hangi bilim dalında olursa olsun, araştırma bir sorunu ortaya çıkartmak, soruna çözüm getirmek veya ışık tutmak için yapılır. Araştırma sonucunda elde edilecek bulguların güvenilir ve geçerli olabilesi için bilimsel yöntemlerden gereğince yararlanılmasında zorunluluk vardır. Bilimsel olmayan bir araştırma hiçbir yarar sağlamaz ve sadece para ve zaman kaybına sebep olur.

“Araştırma yöntemi araştırmada izlenecek ana yol veya stratejidir. Diğer bir deyişle, yöntem araştırma konusuna göre düzenlenmiş bir araştırma planı niteliğindedir. Her araştırma yönlemsel bir görüşten hareket eder. Araştırmanın sonuçlarının doğru olup olmaması dayandığı yöntemin sağlamlığına bağlıdır. Hiçbir araştırmanın sonuçlarının, bunları elde etmek için kullanılan yöntemden daha iyi olamayacağı açıktır. Araştırma teknikleri ise, araştırma stratejisinin uygulanmasında izlenen yollar veya taktiklerdir. Yöntemin uygulanabilmesi için araştırma tekniklerine ihtiyaç olduğu gibi, araştırma tekniklerini yaratan da yöntemdir. Nitekim yöntem nasıl ? sorusuna cevap verir. Bu sorunun cevaplandırılması içinde araştırma tekniklerine ihtiyaç duyulur.” (Serper, Gürsakal 1989:6, 35)

Belli bir konuda yapılacak araştırma için temel problem ve alt problemlerin saptanmasından sonra, araştırma problemine uygun araştırma türünün

belirlenmesi, araştırma kapsamına giren birey, olgu ve olay evreninin saptanması ve bu evrenden örneklemin seçilmesi, temel ve alt problemlerde alınan değişkenler uygun verilerin toplanması ve nihayet problemlere cevap olabilecek istatistiksel bulguların elde edilmesi için verilere uygulanacak analiz tekniklerinin seçimi dahil olmak üzere yukarıda belirtilen bütün adımlar bir araştırmanın yöntem bölümünü meydana getirmektedir. (Arseven 1993:89) Yukarıda yapılan bu tanımlamaların ardından gerçekleştirdiğimiz araştırma sırasında uygulanan metodoloji hakkında bilgi vermek istiyoruz.

Sosyal bilimler geliştirdiği araştırma metodları ile "ele avuca sığmayan insanoğlu"nu anlamaya çalışmaktadır (Akkayan,1990:28,29). Araştırmamız betimsel (tasviri) bir araştırmadır. Betimsel araştırmada sosyal araştırmacı, o esnada tetkik ettiği ünitenin tipik bir örneğini teşkil eden durum, şahıs ve grupları temsil eden kültürel kalıpların karakterlerini keşfetmeye çalışır. (Akkayan 1998a) Her araştırma belirli adımlardan geçerek tamamlanırsa da, zaman zaman bu belirli planın içinde uygulanan adımları birbirinden ayırmak son derece güçtür. Hatta bir plan içerisinde art arda gelen adımlar birbiri içine girmiş durumda olup, birkaçını birlikte yürütmek zorunluluğu da vardır. Buna rağmen anlatımda kolaylık sağlayacağı için sözü edilen adımları mümkün olduğu kadar uygulama sırasına göre mantıklı bir düzene koyarak şu başlıklar altında toplayabiliriz:

- 1.Konu Seçimi
- 2.Ön Araştırma
3. Konu ve Problemin Sınırlandırılması
4. Temel Birimlerin Belirlenmesi ve Örnek Seçimi
5. Mülakat Soru Kağıdının Hazırlanması (Veri Toplama Yolunun Belirlenmesi ve Gerekli Hazırlıklar)
6. Mülakat Uygulaması (Veri Toplama Uygulaması)

7. Verilerin Gruplandırılması

8. Tasnif ve Döküm

9. Takdim ve Tablo Yapımı

10. Yazıyla Anlatım veya Raporun Hazırlanması (*Akkayan 1998a*)

Yukarıda 10 madde halinde verilen safhalar, biraz daha sıkıştırılırsa belki üç büyük ana grup içinde toplanabilir.

- A. Veri toplama öncesinde yapılan çalışmalar (ilk 5 maddeyi kapsar.)
- B. Veri toplama aşaması (Mülakat uygulaması vb.)
- C. Verilerin işlenmesi ve sunulması (Son 4 maddeyi kapsar.)

Ancak uzun bir liste gibi duran bu on adımın bile, gerçekten anlaşılabilmesi için, tek tek ele alınması gereklidir. Ayrıca her maddenin kendi içinde tekrar alt parçalara ayrılması bile faydalıdır. Açıklanan bu konulardan sonra araştırmamızın ilgili diğer özelliklerine devam etmek istiyoruz.

ARAŞTIRMA KONUSU: "Türkiye Geleneksel Kültür Haritası" kapsamında Burdur İli'nin Çavdır İlçesi'ne bağlı Kayacık Köyü'nde gerçekleştirilmiş olan araştırmamız, burada ve projenin uygulandığı diğer köylerdeki; sosyal, ekonomik ve kültürel yapının tasviri olarak, mülakat uygulaması ve katılarak gözlem yönteminin uygulanması yoluyla incelenmesidir. Araştırmamızın ayrıntılı özelliklerini kapsayan 2000 Yılı Metodolojisi'nde ilgili bilgilere ulaşılabilir.